

บันทึกความรู้จากการสัมมนาการจัดการความรู้
เรื่อง “กระบวนการดูแลวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพ”

จัดโดยคณะกรรมการจัดการความรู้ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

วันพุธที่ 8 พฤษภาคม 2561 เวลา 13.00 - 16.00 น.

ณ ห้องประชุม 2605/1 อาคารบริหาร ชั้น 6

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

.....

การจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา แบ่งแผนการศึกษาออกเป็น 2 แผน คือ แผน ก วิทยานิพนธ์ และแผน ข การศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระทำหน้าที่ให้คำปรึกษา กำกับ ติดตามการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาซึ่งมีหลายขั้นตอน ดังนั้น การวางระบบและกระบวนการในการดูแลวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระให้มีประสิทธิภาพ จึงมีความสำคัญและจำเป็นต้องมีการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษามุ่งบรรลุวัตถุประสงค์และสำเร็จการศึกษาตามแผนที่กำหนด

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาหลายหลักสูตรทั้งแผน ก และแผน ข จึงตระหนักถึงความสำคัญในการเสริมสร้างความรู้ในเรื่องนี้แก่คณาจารย์ที่เกี่ยวข้อง โดยได้จัดกิจกรรมการสัมมนาการจัดการความรู้ เรื่อง “กระบวนการดูแลวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพ” วิทยากรคือ รองศาสตราจารย์ ดร.จินดา ขลิบทอง สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เก็จกนก เอื้อวงศ์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มาถ่ายทอดความรู้และร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ระหว่างวิทยากรกับคณาจารย์สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพและบัณฑิตที่เป็นศิษย์เก่าจาก 3 หลักสูตรคือ นายสมชาติ เศรษฐวงศ์ หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรม) นางสาวรุ่งนภา วรรณะศิริสุข หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารสาธารณสุข) และนางสาวชุติมา สุทธิประภา หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารโรงพยาบาล)

สาระความรู้ที่ได้จากกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มี 4 ประเด็น คือ 1) กระบวนการดูแลวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ 2) ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ 3) ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ และ 4) ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกระบวนการดูแลวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ

รายละเอียดในแต่ละประเด็นมีดังต่อไปนี้

1. กระบวนการดูแลวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ

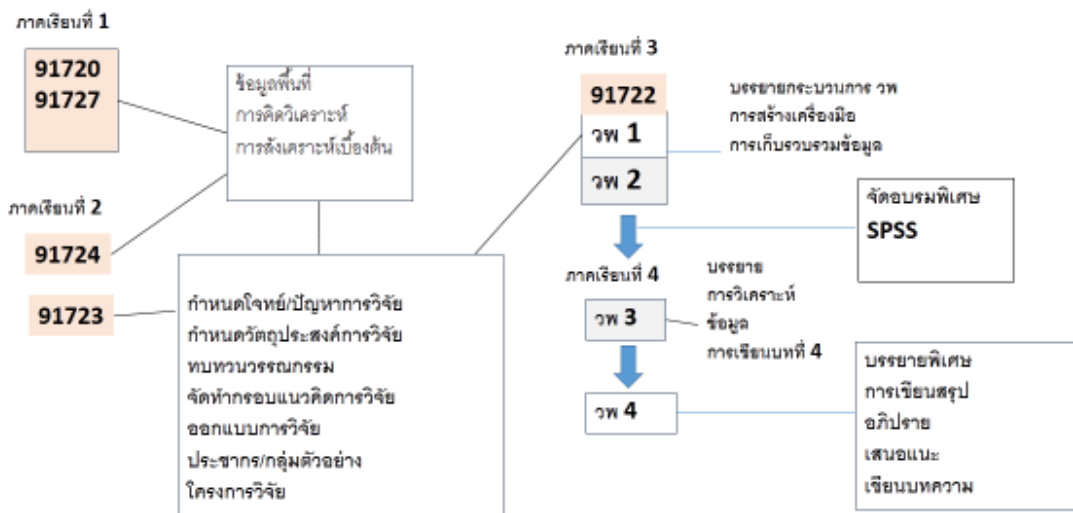
สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ รัับนักศึกษารุ่นละ 20 คน ซึ่งนักศึกษาที่เข้ามาเรียนจะมีลักษณะใกล้เคียงกันหรือพื้นฐานไม่ต่างกันมาก จะแตกต่างจากทางสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพที่มีหลากหลายของนักศึกษาพอสมควร สาขาวิชาพยายามส่งเสริมให้นักศึกษาทำวิทยานิพนธ์มากกว่า การศึกษาค้นคว้าอิสระ จึงมีนักศึกษาที่ทำวิทยานิพนธ์เกือบทั้งหมด

ในการปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ 2 วัน ในช่วงปฐมนิเทศจะมีการบรรยายเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ 1- 4 ว่า ในแต่ละขั้นตอนนักศึกษาจะต้องทำอะไรบ้าง และเมื่อสิ้นสุดแต่ละขั้นตอน นักศึกษาจะต้องมีผลงานตามที่กำหนด โดยจะมีการตัดสินผลสอบตามเกณฑ์ ได้แก่

- **วิทยานิพนธ์ 1** กระบวนการทำวิทยานิพนธ์ การกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อการวิจัย การเขียนโครงการวิทยานิพนธ์ และการออกแบบการวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ทางการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
- **วิทยานิพนธ์ 2** การสร้างและการทดสอบเครื่องมือเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ
- **วิทยานิพนธ์ 3** การนำเสนอผลของข้อมูลการวิจัยทางการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
- **วิทยานิพนธ์ 4** การสรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ การสอบปกป้อง การปรับปรุง และการเผยแพร่วิทยานิพนธ์

นอกจากนี้ อาจารย์ผู้รับผิดชอบแต่ละชุดวิชาจะชี้แนะให้นักศึกษาเห็นความเชื่อมโยงของชุดวิชานั้น ๆ กับการทำวิทยานิพนธ์ และมีรุ่นพี่มาช่วยแนะนำเกี่ยวกับการเรียนและการทำวิทยานิพนธ์ด้วย จะมีรุ่นพี่มาแนะนำรุ่นน้องและมีประธานหลักสูตรมาอธิบาย

การจัดการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงสัมพันธ์ชุดวิชากับการทำวิทยานิพนธ์ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การจัดการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงสัมพันธ์ชุดวิชากับการทำวิทยานิพนธ์

ชุดวิชาแรกๆ จะมีวิชาที่เชื่อมโยงการวิจัยให้นักศึกษา การจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษาได้ แลกเปลี่ยนกันและหาแหล่งในการทำวิจัย มีชุดวิชานานาชาติ เพื่อช่วยให้นักศึกษาได้ไปค้นคว้า ให้นักศึกษาเรียนชุดวิชาวิจัยในภาคปลาย ปีที่ 1 โดยมีทำรายงาน 8 ฉบับ ตั้งแต่การเขียน proposal แล้ว ให้นำเสนอ ส่วนในภาคต้นปีที่ 2 ให้เริ่มมีการทำ วพ.1 และภาคปลายปีที่ 2 ให้มีการทำ วพ.2

สาขาวิชาพยายามส่งเสริมและกระตุ้นให้นักศึกษาทำวิทยานิพนธ์ให้เสร็จภายใน 3 ภาคการศึกษา โดยมีมาตรการดังนี้

- 1) จัดทำ e learning ชุดวิชาวิทยานิพนธ์ โดยมีการรวบรวมสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง เช่น วิธีการเขียนบรรณานุกรมและแบบฟอร์มต่าง ๆ พร้อมทั้งรายชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ และนักศึกษาที่อยู่ในความดูแล จัดช่องทางให้นักศึกษาส่งงานตามที่กำหนด และตัดสินผลสอบใน e learning การจัดการเรียนการสอน วพ . IS แบบ e-learning จะทำให้สามารถตรวจสอบได้ว่า นักศึกษามีงานส่งหรือไม่ หากนักศึกษาไม่เข้าไปเรียนจะไม่ออกเกรดให้ และอาจารย์แต่ละคนสามารถเข้าไปดูนักศึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาคนอื่นๆ ช่วยกัน และให้ข้อเสนอแนะได้ ซึ่งจะทำให้ช่วยควบคุมคุณภาพงานวิจัยของนักศึกษาให้ได้มาตรฐาน
- 2) จัดทำตารางแผนการดำเนินงานวิทยานิพนธ์ โดยให้นักศึกษาทำแผนการทำงาน วิทยานิพนธ์ 2 ช่วง คือ 1) แผนก่อนสอบปกป้องวิทยานิพนธ์ และ 2) แผนหลังสอบปกป้อง วิทยานิพนธ์ ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษาสามารถวางแผนทำวิทยานิพนธ์ภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยระบุเงื่อนไขการออกเกรดในการทำวิทยานิพนธ์ในแต่ละขั้นตอน (วพ.1- วพ. 4) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แผนการดำเนินงานวิทยานิพนธ์ แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร

แผนการดำเนินงานวิทยานิพนธ์ แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร (สำหรับการศึกษาปี....)

แผนงาน	ภาค 1/.....				ภาค 2/..... – ภาคพิเศษ.....					
	สค.	ก.ย.	ธ.ค.	พ.ย.	สค.59	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	
สัมมนาเข้ม วพ 1 เสนอโครงร่าง บค 002	13-14									
ส่ง บค 004 (พร้อมแต่งตั้ง adv.) ผ่าน วท 1 (บทที่ 1-3)										
จัดทำเครื่องมีด นัดหมายจนออกจะได้										
สัมมนาเข้ม วพ 2 เสนอเครื่องมีด และแบบเก็บข้อมูล				26-27						
ทดสอบเครื่องมีด										
อบรม SPSS										
เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ผล เขียนรายงานฉบับร่าง										
สัมมนาเข้ม วพ 3 เสนอรายงาน ฉบับร่าง (บทที่ 1-4)										
สัมมนาเข้ม วพ 4 เสนอรายงานฉบับสมบูรณ์ (ข้อมูลสอน)										
สอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์										ก่อน31ธค ก่อน31เมค

หลังสอบทำอะไรบ้าง ดูแผนต่อไป

แผนการดำเนินงานหลังวันสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ (สำหรับการศึกษาปี.....)

แผนงาน	ภาคกลาง				ภาคพิเศษ			หมดเวลาทำใจ จนปิดข้อไปซะ
	ส.ค.	ก.ย.	ธ.ค.	พ.ค.	ธ.ค.	ม.ค.		
แก้ไข ตามข้อเสนอแนะของกรรมการสอบ	→		→					
แก้ไขเพิ่มเติมจากอาจารย์ที่ปรึกษา (ถ้ามี) หรือจัดทำบทคัดย่อ	→		→					
ส่งบทคัดย่อ และ Abstract ฉบับสมบูรณ์	→		→					
ส่งฉบับที่สำนักวิทยบริการตรวจสอบ	→		→					
ส่งเล่มสมบูรณ์ (เข้าเล่ม)		ก่อน 30 กย		ก่อน 30 พย				
ส่งบทความ(ผ่านอาจารย์ที่ปรึกษา)	→		→					
แก้ไขบทความที่จะนำเสนอ ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ		→		→				
ส่งฉบับรองกรรมการตอบรับการนำเสนอบทความต่อ สำนักบัณฑิต				ก่อน 30 พย		ก่อน 31 เมค		
นำเสนอบทความ				คนกำหนด		ตามกำหนด		
รับซองการสำเร็จการศึกษา								

นำเสนอบทความในการสัมมนาวิชาการระดับชาติ/นานาชาติ

มีการใช้บริการสังคมมาจัดการเรียนเสริมให้กับนักศึกษาในเรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลและการเขียนบทความวิจัย ในช่วงปิดภาคระหว่าง วพ.2-3 แต่ในปัจจุบันได้เปลี่ยนมาจัดในช่วง วพ.3 และ วพ. 4 ให้นักศึกษาจะมาเจอกันเป็นรุ่น เทอมละ 1 ครั้ง เพื่อนำเสนอความก้าวหน้า

5) การแต่งตั้งที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

- กำหนดภาระงานไม่เกินเกณฑ์ (ส่งเกรดแล้ว) ภาคการศึกษาละไม่เกิน 1/10 รวม นักศึกษาปริญญาเอก
 - วพ 1-3 เป็นอาจารย์ผู้ดูแลวิทยานิพนธ์หลัก/ ร่วม
 - วพ 4 นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว/เขียนบทที่ 4
- 6) ระบบมาตรฐานการควบคุมวิทยานิพนธ์
- หลักสูตรมีระบบมาตรฐานตามระเบียบ ประกาศ แนวปฏิบัติของมหาวิทยาลัย
 - มีการใช้ e-learning เพื่อเป็นศูนย์กลางข้อมูล ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ในการทำ วิทยานิพนธ์ และเป็นที่ส่งงานของนักศึกษา
 - อยู่ระหว่างพัฒนาฐานข้อมูลเพื่อรองรับงานวิทยานิพนธ์ด้านส่งเสริมและพัฒนากา รเกษตรเพื่อการเผยแพร่และสืบค้น
 - จัดระบบกำกับดูแลภาระงานอาจารย์ที่ปรึกษาให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

1.1 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์: มีกระบวนการดูแลวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระดังนี้

- 1) จัดชุดวิชาเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยไว้ในภาคการศึกษาแรก โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการดูแล ซึ่งเป็นจุดเด่นที่ช่วยให้นักศึกษาจบได้เร็ว เพราะนักศึกษาที่มีประเด็นวิจัยสามารถขอคำปรึกษา จากอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการได้ ในการสัมมนาเข้มได้ให้นักศึกษามานำเสนองานวิจัยที่ต้องการ ทำให้อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการฟังตั้งแต่เทอมแรก เพื่อให้เขาได้พัฒนางานของเขาได้เร็วขึ้น ต่อจากนั้น จะเปลี่ยนเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งอาจเป็นอาจารย์ท่านอื่นที่เชี่ยวชาญใน หัวข้อนั้น ๆ อย่างไรก็ตาม อาจมีจุดอ่อนคือ นักศึกษาอาจยังมองไม่ออก
- 2) จัดให้มีการสอนการใช้โปรแกรม SPSS ในชุดวิชาระเบียบวิธีวิจัย
- 3) สิ่งที่สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ยังไม่ได้ทำแต่จะทำในอนาคตคือ วพ.4 จะให้นักศึกษาได้เรียนรู้เรื่องการ เขียนบทความวิชาการเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ต่อไป
- 4) จัดนักศึกษาให้มาสัมมนา วพ.ประมาณ 2 วันต่อครั้ง โดย วพ.1 แยกจาก วพ.2 แต่ วพ.3 และ 4 จะรวมกัน
- 5) วพ.1-4 จะปฐมนิเทศก่อน และเพิ่มการเขียนบทความวิชาการในวพ. 4

2. ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตจากทั้งสามหลักสูตร ได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการวิทยานิพนธ์และ การศึกษาค้นคว้าอิสระ สรุปได้ดังนี้

2.1 ตัวนักศึกษาเอง: มีปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่

- การตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อผลักดันตนเองให้เรียนจบภายในกำหนดเวลา
- มีประเด็นวิจัยที่สนใจและมีความพร้อมในการทำวิจัยในประเด็นนั้นอยู่แล้ว เช่น กรณีหลักสูตร วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การจัดการสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรม) หากนักศึกษาทำงานเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงงานอุตสาหกรรมย่อมจะเอื้อต่อการทำวิทยานิพนธ์มากเพราะมีประสบการณ์และเข้าใจรายละเอียดต่างๆ ในเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมได้ดี มีความพร้อมในการจัดหาข้อมูลต่างๆ ที่นำมาใช้ในการเรียนและการทำรายงานต่าง ๆ ทั้งยังสามารถต่อยอดในการนำมาทำวิทยานิพนธ์ หรือการศึกษาค้นคว้าอิสระด้วย
- มีความมุ่งมั่นตลอดเวลา กำหนดแผนงานและตั้งวัตถุประสงค์ในแต่ละวันว่า งานจะต้องมีความก้าวหน้าเท่าใด และพยายามดำเนินการให้เป็นไปตามแผน
- มีการเข้าฝึกอบรม/ค้นคว้าความรู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น การใช้โปรแกรมทางสถิติ การเขียนบทความทางวิชาการ/บทความวิจัย เป็นต้น
- ปัจจัยส่วนตัวอื่น ๆ เช่น หากเป็นโสด จะสะดวกในการเรียนมากกว่าคนที่มีครอบครัว เพราะสามารถจะทุ่มเทในการเรียนได้มากกว่าคนที่มีครอบครัว

2.2 อาจารย์ที่ปรึกษา: มีบทบาทในการให้คำปรึกษา ดูแลและติดตามการทำวิทยานิพนธ์ ทั้งนี้ นักศึกษาควรมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนและเตรียมความพร้อมในการมาพบอาจารย์แต่ละครั้ง รวมทั้งการส่งงานตามกำหนด

2.3 เครือข่ายนักศึกษา: ทั้งเครือข่ายระดับภาคที่มีพื้นที่ใกล้เคียงกัน และเครือข่ายนักศึกษาที่มีอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์คนเดียวกัน ซึ่งมีบทบาทสำคัญที่ช่วยกระตุ้นติดตามงานการทำวิทยานิพนธ์ผ่านทางช่องทางสื่อสารต่าง ๆ เช่น ไลน์กลุ่ม เฟซบุ๊ก ฯลฯ ทั้งนี้ กลุ่มเพื่อนๆ ของนักศึกษาจะมีส่วนช่วยในด้านการเรียนอย่างมาก ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลในการเรียน การสอบ รวมทั้งแนวทางการการทำวิทยานิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าอิสระ เพราะเพื่อนบางคนมีประสบการณ์ที่ผ่านมาสามารถช่วยแนะนำได้

3. ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตจากสามหลักสูตรได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ สรุปได้ดังนี้

3.1 ตัวนักศึกษาเอง: มีปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ ได้แก่

- ปัญหาเรื่องครอบครัวของนักศึกษา เช่น การเจ็บป่วย ปัญหาด้านสุขภาพ เป็นต้น ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียนของนักศึกษา

- ปัญหาเรื่องงานที่ทำอยู่ที่ต้องรับผิดชอบมาก หรือมีงานเร่งด่วน ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียน การทำรายงาน การเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษาต้องมีวินัย และบริหารงาน การเรียน และชีวิตให้สมดุล
- นักศึกษาขาดหัวข้อเรื่องที่จะค้นคว้าทำวิทยานิพนธ์หรือการศึกษาค้นคว้าอิสระ ทำให้เกิดความ ท้อแท้ในการเรียนเพื่อให้จบ
- การเปลี่ยนหัวข้อ ลังเล ทำให้ไม่สามารถเรียนจบภายในกำหนดเวลา
- นักศึกษาไม่ได้ดำเนินการส่งงานหรือรายงานความคืบหน้าการทำวิทยานิพนธ์ หรือการศึกษาค้นคว้าอิสระให้กับอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่กำหนด เมื่อเวลาล่วงเลยไปทำให้เป็นปัญหาของ นักศึกษาที่ไม่กล้ารายงานอาจารย์เรื่องความก้าวหน้า และปล่อยเวลาล่วงเลยไป จนอาจารย์ ที่ปรึกษาไม่สามารถติดตามได้
- การให้เกรดวฟ. นักศึกษาบางคนไม่ก้าวหน้า แต่ผ่าน ในขณะที่ตนก้าวหน้ากว่าแต่ไม่ผ่าน ซึ่งขึ้นอยู่กับ อาจารย์ที่ปรึกษาหลักของแต่ละคน
- การบริหารเวลาของนักศึกษาไม่ดีพอทำให้การวางแผนการเรียน การทำรายงาน การพบ อาจารย์เพื่อขอคำแนะนำและการส่งงานไม่เป็นตามแผน ทำให้ขาดความก้าวหน้าของผลงานที่ ต้องนำเสนออาจารย์
- นักศึกษาขาดความเข้าใจเรื่องการกรอกรายละเอียดในแบบฟอร์มต่างๆ และขั้นตอนในการจะทำ วิทยานิพนธ์หรือการศึกษาค้นคว้าอิสระ ทำให้ไม่สามารถวางแผนการเรียนให้จบได้

3.2 แหล่งข้อมูล: นักศึกษาขาดแหล่งที่จะเก็บข้อมูลเพื่อประกอบในการทำวิทยานิพนธ์หรือการศึกษาค้นคว้าอิสระ เพราะหน่วยงานบางแห่งจะสงวนสิทธิ์ห้ามนำข้อมูลออกเผยแพร่สู่ภายนอกทำให้นักศึกษาที่ทำงานอยู่ในสถานประกอบการนั้นจะไม่สามารถหาข้อมูลที่จะทำวิทยานิพนธ์หรือการศึกษาค้นคว้าอิสระได้ ประเด็นนี้เป็นปัญหาหลักที่ทำให้นักศึกษาส่วนใหญ่จะพบ เพราะจะหาข้อมูลจากสถานประกอบการอื่นก็ลำบาก

3.3 ระบบการจัดการเรียนการสอน: ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ ได้แก่

- 1) ปัญหาเรื่องแผนการดำเนินงานในการกำหนดการอนุมัติหัวข้อการทำวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระของนักศึกษาและการแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษา บางครั้งมีความล่าช้า
- 2) นักศึกษาขาดผู้แนะนำในการเลือกหัวข้อเรื่องที่จะค้นคว้าทำวิทยานิพนธ์หรือการศึกษาค้นคว้าอิสระที่เหมาะสมกับงานที่ทำ แหล่งที่จะจัดหาข้อมูลและวิธีทำงาน ทำให้ไม่สามารถกำหนดเป้าหมายในการเรียน เกิดความท้อแท้ในการเรียนเพื่อให้จบการศึกษา

- 3) การทำวิทยานิพนธ์หรือการศึกษาค้นคว้าอิสระในบางกรณี จะต้องหาผู้ชำนาญการจากภายนอกมาร่วมตรวจสอบรายละเอียดหรือเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม เรื่องนี้ก็อาจจะเป็นอุปสรรคของนักศึกษากรณีที่หาผู้ชำนาญการในเรื่องนั้นๆ ไม่ได้
- 4) การพิจารณาจริยธรรมการวิจัยที่ใช้เวลาค่อนข้างนาน ทำให้การทำวิทยานิพนธ์หรือการศึกษาค้นคว้าอิสระล่าช้า

4. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกระบวนการดูแลวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ

- 4.1 ให้มีการแนะนำขั้นตอนในกรณีที่นักศึกษาจะขอเปลี่ยนแผนการศึกษาจากแผน ก มาเป็นแผน ข เพราะมีปัญหาที่ต้องเรียนเพิ่มอีก 1 วิชาและจะเปิดสอนในภาคปลาย และแนวทางการสอบประมวลของแผน ข เพื่อจะช่วยให้การวางแผนการเรียนของนักศึกษากรรที่จำเป็นต้องการเปลี่ยนแผนการเรียน
- 4.2 ให้ความรู้ในเรื่องขั้นตอนการทำวิทยานิพนธ์ หรือการศึกษาค้นคว้าอิสระและการใช้แบบฟอร์มต่างๆ และวิธีการกรอกรายละเอียดในแบบฟอร์ม เพื่อให้นักศึกษาได้เกิดความเข้าใจและลดความผิดพลาดในการจัดทำเอกสารให้ถูกต้องไม่ต้องเสียเวลาในการแก้ไขเอกสารต่างๆ
- 4.3 การกำหนดระยะเวลาในส่งรายงานความคืบหน้าการทำวิทยานิพนธ์หรือการศึกษาค้นคว้าอิสระให้กับอาจารย์ที่ปรึกษา อาจจะต้องมีการกำหนดวิธีพิจารณาให้ชัดเจน ในเรื่องเกณฑ์การพิจารณาให้ผ่านเกณฑ์การทำวิทยานิพนธ์ 1-4 หรือการศึกษาค้นคว้าอิสระ ในการลงทะเบียนเรียนของนักศึกษาเพื่อเป็นการกระตุ้นนักศึกษาและมีแนวทางที่ชัดเจนในการพิจารณาให้ผ่านแต่ละขั้นตอน
- 4.4 มีหนังสือแจ้งไปยังนักศึกษาที่มีปัญหาในการเรียนให้มาพบเพื่อรับทราบปัญหาและหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน เพื่อรับทราบปัญหาอุปสรรคต่างๆ และสิ่งที่นักศึกษาต้องปรับปรุงแก้ไข เป็นการช่วยให้นักศึกษาสามารถจะจบการศึกษาได้ตามกำหนด
- 4.5 การตั้งหัวข้อต้องมาจากสิ่งที่สนใจ ตั้งแต่เรียนทฤษฎี มีทุนและทรัพยากรเดิมอยู่แล้ว และเป็นหัวข้อที่ผ่านการเห็นชอบจากที่ปรึกษา
- 4.6 อาจารย์ที่ปรึกษาติดตาม คอยชี้ และมีเวลาให้นักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาสามารถเป็นทั้งครูภาษาไทย และครูภาษาอังกฤษ
- 4.7 อยากให้อาจารย์เลือกนักศึกษามากกว่า ถ้าอาจารย์ไม่ถนัดในเรื่องที่นักศึกษาอยากทำ อาจารย์อาจจะลำบากใจ

บทเรียนการรับการตรวจประเมินประกันคุณภาพการศึกษา จาก สกอ. ของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

เนื่องจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ได้เปิดหลักสูตรบริหารการศึกษ ทั้งปริญญาโทและปริญญาเอก ซึ่งเป็นหลักสูตรที่เป็นที่ต้องการของตลาด ทาง สกอ.จึงได้เข้ามาตรวจประกันคุณภาพอย่างเข้มข้นเพื่อรักษา

คุณภาพการเรียนการสอนในหลักสูตรดังกล่าว ทางสาขาจำเป็นต้องนำเสนอข้อมูลตามสภาพจริง เพื่อสะท้อนภาระงานของทางอาจารย์ประจำหลักสูตร ได้แก่ จำนวนรับเข้า จำนวนผู้ลงทะเบียน และจำนวนนักศึกษาที่จบ ซึ่งจะทำให้ทราบว่าทางหลักสูตรได้มีนักศึกษาคงค้างอยู่เท่าไร จึงไม่อาจจะขออนยอดนักศึกษาได้ด้วยกรณีใดๆ ทางสาขา ซึ่งมีจำนวนภาระงานวพ. IS เกิน จึงแก้ปัญหาด้วยวิธีการนำเสนอให้กรรมการทราบด้วยว่ามีนักศึกษาที่คงค้างและ Inactive กี่คน และให้เหตุผลในเรื่องการเรียนการสอนในระบบทางไกล เราจึงไม่สามารถนับคนที่ Inactive เป็นภาระงานในปัจจุบันได้ ซึ่ง สกอ. ยอมรับและให้ทำแผนการรับนักศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพจริง และสาขาฯ ได้ประกาศหยุดรับนักศึกษาในปี 2559 เพื่อจัดการให้ยอดนักศึกษาที่คงค้างเหลืออยู่ตามเกณฑ์ที่กำหนด ปัจจุบันจึงสามารถรับนักศึกษาทั้งป.โทและป.เอกใหม่ได้

ข้อเสนอจากทางอาจารย์สาขาศึกษาศาสตร์เพื่อเป็นการรองรับการตรวจประกันกรณีภาระงาน วพ. IS เกินเกณฑ์

-ควรมีงานวิจัยมีสนับสนุนในเรื่องของการเรียนการสอนแบบมหาวิทยาลัยเปิด ในประเด็นการจำกัดจำนวนนักศึกษา วพ.และIS เพื่อเสนอสกอ.

-ให้นักศึกษาที่ไม่คืบหน้าใน วพ.4 ลงทะเบียนเรียนใหม่

-ทำให้นักศึกษารู้ว่ามีผลกระทบ

-กรณีทีอาจารย์มีนักศึกษาเต็มเกณฑ์แล้ว จะต้องรับนักศึกษาในรอบใหม่น้อยลง

-จัดการเรียนการสอน วพ.IS ด้วย e-learning เพื่อการตรวจสอบและพัฒนามาตรฐานงานวพ.IS ของนักศึกษา รวมทั้งติดตามความก้าวหน้าของนักศึกษาด้วยอาจารย์ในหลักสูตรไปพร้อมๆกัน

-ทำข้อตกลงระหว่างกรรมการภายในเรื่องการตรวจประกันฯ ว่าเราจะดูแลเฉพาะนักศึกษาที่ Active เท่านั้น

แนวทางจัดการเรียนการสอนโดยรวมเพื่อให้เอื้อต่อการทำวิจัยของนักศึกษาจนสำเร็จการศึกษา

- จัดการเรียนการสอนให้เชื่อมโยงกับการวิจัย

- จัดการสอนเสริมการใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูล SPSS, การเขียนบทความตีพิมพ์ และจัดให้นักศึกษา

ได้จับคู่คนอ่อน คนแข็ง ในการเข้าเรียนเสริมเพื่อเป็นการช่วยเหลือกันแทนจำนวนวิทยากรที่ไม่เพียงพอ

เอกสารอ้างอิง :

จินดา ขลิบทอง. “การดำเนินการวิทยานิพนธ์ หลักสูตรส่งเสริมและพัฒนากาเรชตร” ใน เอกสารประกอบการ

สัมมนาการจัดการความรู้ เรื่อง กระบวนการดูแลวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาให้

มีประสิทธิภาพ. ณ ห้องประชุม 2605/1 อาคารบริหาร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช วันที่ 8

พฤษภาคม 2561

สมชาติ เศรษฐวงค์. “การเสนอข้อคิดเห็นในเรื่องการจัดการความรู้การผลิตบัณฑิต” ใน เอกสารประกอบการ

สัมมนาการจัดการความรู้ เรื่อง กระบวนการดูแลวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาให้

มีประสิทธิภาพ. ณ ห้องประชุม 2605/1 อาคารบริหาร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช วันที่ 8 พฤษภาคม

2561

ผู้บันทึกความรู้ :

รองศาสตราจารย์ ดร.สุดาว เลิศวิสุทธิไพบูลย์

อาจารย์ ดร.ธีระวุธ ธรรมกุล

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช